

ŠPECIALIZAČNÝ ŠTUDIJNÝ PROGRAM **Gynekológia a pôrodnictvo na LF UPJŠ v Košiciach**

1. Charakteristika špecializačného odboru

Gynekológia a pôrodnictvo je špecializačný odbor, ktorý sa zaoberá prevenciou, diagnostikou, liečbou a dispenzarizáciou chorôb ženských pohlavných orgánov a prsníka, starostlivosťou o fyziologický a patologický priebeh tehotnosti, pôrodu a šestonedelia.

2. Dĺžka špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium trvá najmenej 4 roky a 6 mesiacov.

3. Požiadavky na zaradenie do špecializačného štúdia

Odborná spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností v zdravotníckom povolani lekáro.

4. Obsah a rozsah špecializačného štúdia

A. Teoretické vedomosti

A.1 Gynekologicko-pôrodnický kmeň v trvaní 30 mesiacov

A.1.1 Základné vedy

1. anatómia - anatómia panvy, brucha, hlavne vo vzťahu k chirurgickým postupom v gynekológii a pôrodnictve,
2. fyziológia a endokrinológia - ľudská fyziológia a reprodukčná endokrinológia vo vzťahu k mužskému a ženskému reprodukčnému systému, tehotnosti, plodu a novorodencovi,
3. genetika - dedičné poruchy, znalosť princípov dedičnosti chromozomálnych a genetických porúch,
4. embryológia - gametogenéza a oplodnenie, organogenéza a vývoj embrya a všetkých jeho orgánových systémov, vývoj placenty, plodových obalov a amniálnej tekutiny, znalosť fetálnych malformácií,
5. patológia - cytológia a histológia vo vzťahu ku gynekológii a pôrodnictvu,
6. štatistika a epidemiológia - znalosť aplikácia štatistickej analýzy a zberu a interpretácii dát,
7. mikrobiológia - znalosť infekčných agens, infekčných chorôb a komplikácií vo vzťahu ku odboru,
8. biochémia - povinná znalosť elementárnych metabolických dejov a regulácie vnútorného prostredia,
9. biofyzika - znalosť fyzikálnych princípov a biologických účinkov tepla, zvuku a elektromagnetického žiarenia; porozumenie princípov laseru, EKG a zobrazovacích metód (röntgen, ultrazvuk, nukleárnej magnetickej rezonancie),
10. imunológia - znalosť imunologických mechanizmov a princípov reprodukčnej imunológie,
11. farmakológia - povinná znalosť vlastností, farmakodynamiky, účinkov, interakcie a rizík liečiv používaných v gynekológii a pôrodnictve, znalosť princípov teratogenicity a preskripcie liečivých prípravkov behom tehotenstva a laktácie.

A.1.2 Klinické vedy

A.1.2.1 Perinatológia a materno-fetálna medicína

1. fyziologická tehotnosť - znalosť fyziológie matky a plodu a ich interakcie, povinná znalosť predpôrodnej, pôrodnej a popôrodnej starostlivosti vrátane psychoprophylaktickej prípravy, detailná znalosť pôrodnickej analgézie a anestézie,
2. riziková tehotnosť - znalosť všetkých rizík v tehotnosti, pri pôrode a v puerpériu spolu s ich riešením, znalosť fetálnych a novorodeneckých ochorení, resuscitácie novorodenca a princípov starostlivosti o novorodenca,
3. materská a perinatálna úmrtnosť - znalosť relevantných definícií, štatistiky, konceptov a ich význam,
4. genetika - znalosť fyziologického a patologického karyotypu, genetických príčin neplodnosti a včasných tehotenských strát, znalosť a interpretácia genetických nálezov,
5. ultrazvuk - detailná znalosť normálnej a patologickej anatómie plodu, placenty a plodových obalov, fetálnej biometrie, zhodnotenie rastu a chovania plodu, zhodnotenie fetálneho a uteroplacentárneho obehu, povinná znalosť odhadu gestačného veku plodu, znalosť invazívnej diagnostiky a terapeutických postupov,
6. fetálny monitoring - znalosť princípov monitorovania plodu pred a počas pôrodu a skúsenosti s ich využitím.

A.1.2.2 Všeobecná gynekológia

1. všeobecná gynekológia - znalosť etiológie, patogenézy, patofyziológie, symptomatológie, diagnostiky a diferenciálnej diagnostiky somatických a psychosomatických gynekologických ochorení, diagnostika gynekologických ochorení vrátane, diagnostiky ektopickej gravidity,
2. gynekologická operatíva - znalosť všetkých základných gynekologických operácií vrátane chirurgie prsníkov,
3. poruchy menštruácie - znalosť normálnej menštruácie a patofyziológie menštruačných porúch vrátane ich diagnostiky a liečby,
4. klimakterické a postmenopauzálne poruchy - znalosť patofyziológie klimaktéria a postmenopauzálneho obdobia vrátane prevencie, diagnostiky, liečby a dlhodobého sledovania pacientiek s postmenopauzálnymi poruchami,
5. pohlavne prenosné ochorenia - detailná znalosť epidemiológie, etiológie, diagnostiky, liečby a komplikácií pohlavne prenosných ochorení,
6. indukovaný potrat - znalosť indikácií, techník a komplikácií indukovaného potratu; indukovaný potrat,
7. psychosomatické, psychosexuálne a stresové poruchy - znalosť psychopatológie a manažmentu psychosexuálnych porúch a ich vplyvu na gynekologické ochorenia,
8. ultrazvuk - detailná znalosť ultrazvukových aspektov normálnej anatómie panvy, gynekologických ochorení a ultrazvukom asistovaných invazívnych techník,
9. plánované rodičovstvo - znalosť všetkých metód sterilizácie a antikoncepcie vrátane ich kontraindikácií a komplikácií.

A.1.2.3 Ambulantná gynekológia a pôrodnictvo

1. gynekologická a pôrodnická propedeutika,
2. spracovanie údajov v gynekologickej praxi, práca s informačnými systémami a dátová komunikácia,

3. agenda zdravotného poistenia,
4. zdravotnícka legislatíva v gynekologickej praxi, vykazovanie, povinné hlásenia,
5. zásady komunitnej starostlivosti v gynekológii a pôrodnictve,
6. epidemiológia gynekologických ochorení,
7. prevencia, depistáž a dispenzarizácia gynekologických ochorení; epidemiológia porúch tehotenstva,
8. zásady prenatálnej starostlivosti, depistáž rizikových faktorov v tehotenstve,
9. plánované rodičovstvo,
10. gynekologická endokrinológia, klinická aplikácia, poruchy menštruačného cyklu, poruchy plodnosti,
11. epidemiológia zápalových ochorení v gynekológii,
12. prevencia a depistáž pohlavne prenosných chorôb,
13. starostlivosť o pacientky so zhubnými nádormi,
14. zásady paliatívnej starostlivosti.

A.2 Vzdelávanie v odbore gynekológia a pôrodnictvo v trvaní 24 mesiacov

A.2.1 Špecifická problematika v gynekológii a pôrodnictve

1. reprodukčná medicína – znalosť gynekologickej endokrinológie a jej klinickej aplikácie na reprodukčný systém, znalosť princípov hormonálnej liečby v gynekológii, znalosť príčin a diagnostických algoritmov ženskej a mužskej neplodnosti, znalosť diagnosticko-terapeutických postupov u neplodných párov, znalosť techník používaných v asistovanej reprodukcii, zásady hormonálnej stimulácie ovárií,
2. onkogynekológia - povinná znalosť epidemiológie, etiológie a primárnej a sekundárnej prevencie gynekologických malígnych ochorení, detailná znalosť diagnostických techník vrátane stagingu a liečby gynekologických preinvazívnych a invazívnych zhubných nádorov a paliatívnej starostlivosti, znalosť onkogynekologickej terapie: chirurgická liečba, rádioterapia, chemoterapia,
3. urogynekológia - anatómia, fyziológia a patofyziológia uretrovezikálnej jednotky, vyšetrovacie metódy, konzervatívne postupy pri liečbe inkontinencie moču a porúch mikcie, kontrola kvality práce, urogynekologické sledovanie, znalosť etiológie a prejavov chorôb dolnej časti ženského močového traktu, znalosť princípov vyšetovania aj konzervatívnej, operačnej a pooperačnej liečby,
4. gynekológia detí a dospievajúcich - mladých dievčat a adolescentiek,
5. perinatológia a maternofetálna medicína - biometria plodu, diagnostika malformácií, invazívne prenatálne vyšetrenie a terapia pod kontrolou ultrazvuku, choroby v tehotenstve a šestonedelí, špecifické diagnostické metódy, intrauterinná liečba plodu, lekárske vedenie pôrodu, pôrodnícke intervencie, analgézia a možnosti anestézie, laboratórne vyšetrovacie možnosti, novorodenec s nízkou hmotnosťou, zásady resuscitácie novorodenca, kriticky chorý novorodenec, spolupráca pôrodníka s neonatológom, prenatálny kontrolný a informačný systém, zákonitosti humánnej genetiky, genetické poradenstvo, prenatálna diagnostika vrodených vývinových chýb a geneticky podmienených ochorení, jej indikácie, neinvazívne a invazívne vyšetrovacie metódy,
6. nové trendy v gynekológii a pôrodnictve.

A.3 Špecifické témy

1. identifikácia násilia páchaného na ženách vo všetkých jeho formách, spolupráca s príslušnými štátnymi orgánmi,
2. identifikácia násilia páchaného na dieťati vo všetkých formách, vrátane sexuálneho

zneužívania dieťaťa a sexuálneho vykorisťovania dieťaťa, spolupráca s príslušnými štátnymi orgánmi,

3. problematika marginalizovaných rómskych komunít. Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti A.3 absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu alebo certifikačného študijného programu, nemusí ich opakovane absolvovať.

A.4 Všeobecné témy

1. zdravotnícka legislatíva,
2. zdravotnícka etika,
3. systém verejného zdravotného poistenia,
4. systém sociálneho zabezpečenia a lekárska posudková činnosť,
5. práva pacienta, vrátane práv osôb so zdravotným postihnutím. Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti A.4 absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu, nemusí ich opakovane absolvovať.

B. Praktické zručnosti

B.1 Gynekologicko-pôrodnický kmeň v trvaní 30 mesiacov

B.1.1 Všeobecné vedomosti k praktickým zručnostiam

1. laparoskopická technika, indikácie, technické prevedenie, kontraindikácie, komplikácie,
2. endoskopické nástroje a prístroje,
3. základné fyzikálne znalosti o elektrochirurgii a využití laseru,
4. hysteroskopia, indikácie, technické prevedenie, kontraindikácie, komplikácie,
5. ovládať ultrazvukové vyšetrenie v gynekológii pomocou abdominálnej a vaginálnej sondy s alebo bez použitia dopplerovského vyšetrenia.

B.1.2 Počet zdravotných výkonov

Zdravotný výkon	Počet	
	asistencia	samostatne
USG v gynekológii - abdominálna sonda	-	20
USG v gynekológii - vaginálna sonda	-	20
USG v gynekológii - Doppler	-	5
USG vyšerenie plodu - biometria	-	20
USG vyšetrenie plodu - morfometria	-	20
USG vyšetrenie v pôrodnictve - Doppler	-	5
kolposkopické vyšerenie základné	-	35
kolposkopické vyšetrenie rozšírené	-	15
evakuácia a revízia dutiny maternice	-	20
hysteroskopia diagnostická	10	10
hysteroskopia operačná	10	2
laparoscopia diagnostická	10	3

laparoscopia operačná	5	2
hysterektómie - celkovo	10	2
hysterektómie TLH/LAVH	5	1
hysterektómie vaginálny prístup	5	1
iné vaginálne operácie	10	2
urogynekologické operácie	3	1
operácie prsníkovej chirurgie	2	-
konizácie	5	5
vaginálne pôrody	-	40
extrakčné pôrodnické operácie	-	3 (vrátane stimulátora)
sutúra epizitómie	10	10
cisársky rez	10	5
ruptúra hrádze III./IV. Stupeň	5	1
spracovanie pôrodopis	-	50
spracovanie chorobopisu	-	50

B.2 Vzdelávanie v odbore gynekológia a pôrodnictvo v trvaní 24 mesiacov

B.2.1 Počet zdravotných výkonov

Zdravotný výkon	Počet		Spolu za celé štúdium
	asistencia	samostatne	
USG v gynekológii - abdominálna sonda	-	20	40
USG v gynekológii - vaginálna sonda	-	20	40
USG v gynekológii - Doppler	-	15	20
USG vyšerenie plodu - biometria	-	20	40
USG vyšetrenie plodu - morfometria	-	20	40
USG vyšetrenie v pôrodnictve - Doppler	-	15	20
kolposkopické vyšerenie základné	-	35	70
kolposkopické vyšetrenie rozšírené	-	15	30
evakuácia a revízia dutiny maternice	-	30	50
hysteroskopia diagnostická	-	10	20
hysteroskopia operačná	-	8	10
laparoscopia diagnostická	-	7	10
laparoscopia operačná	-	8	10
hysterektómie - celkovo	-	18	20

hysterektómie TLH/LAVH	-	5	5
hysterektómie vaginálny prístup	-	5	5
iné vaginálne operácie	-	8	10
urogynekologické operácie	-	4	5
operácie prsníkovej chirurgie	8	-	10
konizácie	-	10	15
vaginálne pôrody	-	60	100
extrakčné pôrodnické operácie	-	7	10 (vrátane simulátora)
sutúra epizitómie	-	20	30
cisársky rez	-	10	20
ruptúra hrádze III./IV. Stupeň	5	4	5
spracovanie pôrodopis	-	50	100
spracovanie chorobopisu	-	50	100

B.2.2 Rozsah povinnej odbornej zdravotníckej praxe – spolu v rámci gynekologickopôrodnického kmeňa a v rámci vzdelávania v odbore gynekológia a pôrodnictvo

Pracovisko	Dĺžka	
	Gynekologicko-pôrodnický kmeň	Spolu za celé štúdium
prax v odbore gynekológia a pôrodnictvo		
Ambulantná prax na lôžkovom gynekologicko-pôrodnickom oddelení	najmenej 3 mesiace	9 mesiacov
Lôžkové gynekologicko – pôrodnické pracovisko	24 mesiacov	42 mesiacov
chirurgické oddelenie alebo klinika	1 mesiac	1 mesiac
Oddelenie alebo klinika anestézie a intenzívnej medicíny	1 mesiac	1 mesiac
Oddelenie alebo klinika urológie	1 mesiac	1 mesiac

C. Nácvik techník komunikácie

1. osobnostné predpoklady efektívnej komunikácie,
2. verbálna a neverbálna komunikácia,
3. asertívne zvládanie konfliktov a náročných komunikačných partnerov, vrátane osôb so zdravotným znevýhodnením, marginalizovaných rómskych komunít, ľudí bez domova, utečencov, migrantov a iných zraniteľných skupín, s ohľadom na ich špecifické potreby v komunikácii.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti C. absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu alebo certifikačného študijného programu v období kratšom ako 10 rokov, nemusel ich opakovane absolvovať.

5. Ukončenie špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium sa ukončilo špecializačnou skúškou pred skúšobnou komisiou.

6. Výstupné vedomosti a zručnosti

A. Po absolvovaní gynekologicko-pôrodnického kmeňa

- samostatne vykonávať odborné činnosti v zmysle modernej komplexnej diagnostiky a aktuálnej kauzálnej liečby gynekologických ochorení.

B. Po absolvovaní špecializačného štúdia

Absolvent špecializačného štúdia je oprávnený vykonávať zdravotné výkony uvedené v časti B.1.2 a B.2.1.

1. samostatne vykonávať činnosť v odbore gynekológia a pôrodnictvo pri poskytovaní zdravotných služieb v ambulantnom alebo lôžkovom zariadení,
2. samostatne vykonávať činnosti pri sledovaní a adekvátnej intervencii v priebehu fyziologického a patologického tehotenstva, pôrodu a popôrodného obdobia, prevencii, diagnostike, liečbe a dispenzarizácie ochorení ženských reprodukčných orgánov a prsníka,
3. vykonávať konziliárnu činnosť pre iné odbory a podieľať sa na výchove špecialistov v odbore gynekológia a pôrodnictvo.

ČASOVO - TEMATICKÝ PLÁN PRAKTICKÝCH ZRUČNOSTÍ

Pracovisko	Dĺžka	
prax v odbore gynekológia a pôrodnictvo	Gynekologicko-pôrodnický kmeň	Spolu za celé štúdium
*ambulantná prax na lôžkovom gynekologicko-pôrodnickom oddelení – <i>prof. MUDr. Peter Urdzík, PhD., MPH</i>	najmenej 3 mesiace	9 mesiacov
lôžkové gynekologicko – pôrodnické pracovisko - <i>prof. MUDr. Peter Urdzík, PhD., MPH</i> <i>z toho povinná prax na výučbovom pracovisku vzdelávacej ustanovizne UPJŠ LF a UN LP</i>	24 mesiacov	42 mesiacov z toho: 2 mesiace (v rámci kurzov 5 týždňov + 3 týždne po dohode s garantom)
*chirurgické oddelenie alebo klinika - <i>prof. MUDr. Jana Kačuchová, PhD., MBA</i>	1 mesiac	1 mesiac
*oddelenie alebo klinika anestézie a intenzívnej medicíny - <i>MUDr. Vladimír Hudák, PhD.</i>	1 mesiac	1 mesiac
*oddelenie alebo klinika urológie – <i>MUDr. Ľubomír Lachvác, PhD.</i>	1 mesiac	1 mesiac

* Vlastné pracovisko – pod vedením vedúceho pracovníka príslušného pracoviska v kooperácii a s kontrolou školiteľa určeným z akreditačného spisu Gynekológia a pôrodnictvo.

Ďalšie povinné kurzy

KPP – Kurz právnych predpisov – *MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.*
JUDr. Ivan Humeník, PhD.
MUDr. JUDr. Peter Firment

A1. Špecifické témy

C. Návik techník komunikácie

MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD. (tel. +421-55-2343393)
MVDr. Marcela Linková, PhD.
Mgr. Pavol Mikula, PhD.
Mgr. Marta Nemčíková, PhD.